

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lutego 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. O. (1) prawa do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego (k. 24 akt kapitałowych – decyzja ZUS z dnia 14 lutego 2017 roku).

Odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi na powyższą decyzję ZUS złożyła w dniu 13 marca 2017 roku wnioskodawczyni – J. O. (1) podnosząc, że z Przedsiębiorstwa (...) w Ł., z uwagi na brak akt osobowych, list płac, posiada jedynie zaświadczenie wystawione przez ten zakład pracy dotyczące jej zarobków, w tym za lata 1988 i 1989, wystawione do Urzędu Skarbowego w dniu 24 sierpnia 1994 roku. Wnioskodawczyni wniosła o ustalenie jej wynagrodzenia za pracę za lata 1988 i 1989 w kwotach wskazanych w tym zaświadczeniu i o wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przy przyjęciu wynagrodzeń z lat 1980 – 1989 przy przyjęciu za pozostałe okresy z tego zatrudnienia wynagrodzeń z deklaracji rozliczeniowych składanych przez ten zakład pracy do ZUS.

Na rozprawie w dniu 4 września 2018 roku J. O. (1) wniosła o przyjęcie II wariantu hipotetycznych wyliczeń kapitału początkowego przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 111,92% wyliczonego z lat 1980-1989.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania.

Organ rentowy podniósł, iż przedmiotowe zaświadczenie z Przedsiębiorstwa (...) w Ł. i wskazane w nim wynagrodzenie za pracę nie może być uwzględnione, gdyż nie spełnia wymogów formalnych z uwagi na brak pieczęci imiennej osoby odpowiedzialnej za sprawy kadrowo-finansowe. Zaświadczenie to zostało zakwestionowane przez ZUS już przy obliczeniu wysokości kapitału początkowego wnioskodawczyni w decyzji z dnia 13 stycznia 2005 roku, która stała się prawomocna. W ocenie ZUS nie zaszyły okoliczności określone w przepisie art. 114 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 roku (Dz. U z 2016r., poz. 887).

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił co następuje.

J. O. (1) urodzona w dniu (...) w dniu 27 listopada 2003 roku złożyła do ZUS I Oddziału w Ł. wniosek o ustalenie wysokości kapitału początkowego (k. 1-1 odw. akt ZUS-wniosek). Do wymienionego wyżej wniosku wnioskodawczyni załączyła zaświadczenie z Przedsiębiorstwa (...) w Ł. ze wskazaniem wysokości wynagrodzenia brutto J. O. (1) za okres od 30 marca 1983 roku do 31 grudnia 1989 roku. Pod zaświadczeniem tym znajduje się nieczytelny podpis osoby je wystawiającej i pieczęć wskazanego wyżej zakładu pracy (k. 7 akt ZUS – zaświadczenie z 24.08.1994r.)

Decyzją z dnia 13 stycznia 2005 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. obliczył wysokość kapitału początkowego J. O. (1) w kwocie 84820,56 zł przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału w wysokości 75,99% obliczony przy uwzględnieniu przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 roku do 31 grudnia 1989 roku. ZUS nie uwzględnił, przy wyliczaniu tego kapitału, następujących okresów:

- od 1.11.1994r. do 6.11.1994r.
- od 21.12.1994r. do 31.12.1994r.
- od 1.12.1995r. do 11.12.1995r.
- od 27.01.1996r. do 31.01.1996r.
- od 1.05.1996r. do 13.05.1996r.

- od 19.06.1996r. do 30.06.1996r.

- od 1.12.1996r. do 3.12.1996r.

- od 18.01.1997r. do 31.01.1997r.

z uwagi na to, iż nie została opłacona składka na ubezpieczenia społeczne.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. nie uwzględnił też przedmiotowego zaświadczenia i wynagrodzenia w nim wskazanego z Przedsiębiorstwa (...) w Ł. z dnia 24 sierpnia 1994 roku zwłaszcza za okres rozliczeń bezimiennych od 1 stycznia 1988 roku do 31 października 1989 roku, gdyż przedłożony dokument nie spełnia wymogów formalnych z uwagi na brak czytelnych podpisów osób odpowiedzialnych za sprawę kadrowo-płacowe.

Do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego J. O. (1) uwzględniono następujące kwoty wynagrodzeń stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za niżej wskazane lata:

1980r. 51864 złote

1981r. 69530 złotych

1982r. 0,00 złotych

1983r. 240194 złote

1984r. 352025 złotych

1985r. 113460 złotych

1986r. 358904 złote

1987r. 434301 złotych

1988r. 0,00 złotych

1989r. 127010 złotych

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. uwzględnił w tej decyzji (...) lat, 8 miesięcy i 19 dni okresów składkowych, tj. 188 miesięcy i łącznie 2 lata, 5 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych, tj. 29 miesięcy.

(k. 19-20 akt ZUS – decyzja z 13.01.2005r., k. 21 akt ZUS – wyliczenie wskaźnika).

W dniu 10 stycznia 2017 roku J. O. (1) złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. ponowny wniosek o przeliczenie jej kapitału początkowego załączając ponownie zaświadczenie z Przedsiębiorstwa (...) w Ł. z dnia 24 sierpnia 1994 roku z wykazanim wynagrodzeniem za okres od 1983 roku do 1989 roku (k. 22 akt ZUS – zaświadczenie z dnia 24.08.1994r. i k. 23 akt ZUS – wniosek o przeliczenie kapitału początkowego).

Decyzją z dnia 14 lutego 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. O. (1) ponownego przeliczenia kapitału początkowego powołując się na treść przepisu art. 175 ust 4 i art. 114 cytowanej wyżej Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 roku, tj. uznano, iż po uprawomocnieniu się decyzji dotyczącej ustalenia wysokości kapitału początkowego nie zostały przedłożone nowe dowody i nie ujawniono okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Przedstawione zaświadczenie z dnia 24 sierpnia 1994 roku było bowiem już przedmiotem rozpoznawania przez ZUS przy wydaniu decyzji z dnia 13 stycznia 2005 roku, która stała się prawomocna (k. 24 akt ZUS – decyzja ZUS z 14.02.2017r.).

W związku z ponownym wnioskiem J. O. (1) z dnia 13 marca 2017 roku o przeliczenie kapitału początkowego i załączonymi kartami wynagrodzeń oraz kartą zasiłkową z ZOZ Ł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. decyzją z dnia 10 kwietnia 2017 roku dokonał ponownego przeliczenia kapitału początkowego przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału wyliczony z uwzględnieniem przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1978 roku do 31 grudnia 1987 roku.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 92,35%. Przy obliczeniu tego wskaźnika przyjęto kwoty minimalnego wynagrodzenia za okresy, za które brak udokumentowania wynagrodzenia, tj:

- od 1.08.1978r. do 31.12.1978r.

- od 1.01.1979r. do 30.04.1979r.

- od 18.01.1982r. do 24.01.1982r.

- od 1.01.1988r. do 31.10.1989r.

Poza tym przyjęto 15 lat, 2 miesiące i 19 dni, tj. 182 miesiące okresów składkowych i 1 rok, 2 miesiące oraz 29 dni okresów nieskładkowych i z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem 1 rok, 4 miesiące i 15 dni.

Łączny okres nieskładkowy wyniósł 2 lata, 7 miesięcy i 14 dni, tj. 31 miesięcy.

Wysokość kapitału początkowego ustalono na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 94526,52 zł (k. 39-40 akt ZUS – decyzja z 10.04.2017r., k. 44 akt ZUS – wyliczenie wskaźnika).

Decyzją z dnia 15 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. dokonał ponownego przeliczenia kapitału początkowego J. O. (1) w związku z wnioskiem z dnia 10 stycznia 2017 roku przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału wynoszącego 100,58% wyliczonego z uwzględnieniem przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1978 roku do 31 grudnia 1987 roku. Przy wyliczeniu tego wskaźnika przyjęto kwoty minimalnego wynagrodzenia za następujące okresy:

- od 1.08.1978r. do 31.12.1978r.

- od 1.01.1979r. do 30.04.1979r.

- od 18.01.1982r. do 24.01.1982r.

- od 1.01.1988r. do 31.10.1989r.

Do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego J. O. (1) uwzględniono następujące kwoty wynagrodzeń stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za niżej wskazane lata:

1978r. 8000 złotych

1979r. 37887 złotych

1980r. 51864 złote

1981r. 69530 złotych

1982r. 4018 złotych

1983r. 240194 złote

1984r. 364852 złote

1985r. 275380 złotych

1986r. 358904 złote

1987r. 434301 złotych

Dokonano również korekty urlopu wychowawczego z załączoną kartą urlopową z dnia 15 stycznia 1982 roku, tj. od 24 stycznia 1982 roku do 29 marca 1983 roku.

W decyzji tej Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyjął okresy składkowe w wymiarze 188 miesięcy, a okresy nieskładkowe w wymiarze 31 miesięcy (k.45-46 akt ZUS – decyzja ZUS z dnia 15 maja 2017 roku, k. 47 akt ZUS – wyliczenia wskaźnika, k. 131-132 odw. – wyliczenie wskaźnika przez ZUS, k. 127-128 – wykaz dochodów ubezpieczonej).

W okresie od dnia 1 sierpnia 1978 roku do dnia 30 kwietnia 1979 roku wnioskodawczyni zatrudniona była na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Szpitalu z Polikliniką Komendy Wojewódzkiej Policji w Ł. jako pielęgniarka (k. 4 akt ZUS – świadectwo pracy).

Za wyżej wskazany okres J. O. (1) nie przedstawiła żadnej dokumentacji płacowej ani osobowej (okoliczność bezsporna).

Wynagrodzenie minimalne wnioskodawczyni w tym okresie wyniosło:

- w 1978r. – 8000 złotych

- w 1979r. – 6400 złotych

(k. 34 akt ZUS – wyliczenie z dochodów ubezpieczonej).

W okresie od dnia 2 maja 1979 roku do dnia 31 marca 1983 roku J. O. (1) zatrudniona była na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy jako pielęgniarka w Zespole (...) i otrzymała w tym okresie następujące wynagrodzenie za pracę:

- 1979r. 31487 złotych

- 1980r. 51864 złote

- 1981r. 69530 złotych

- 1982r. 4018 złotych

z tytułu zasiłków chorobowych, z tytułu rekompensaty oraz minimalnego wynagrodzenia.

W okresie od dnia 25 stycznia 1982 roku do 31 marca 1983 roku wnioskodawczyni przebywała na urlopie wychowawczym w związku z urodzeniem w dniu (...) syna P. O. (k. 12 akt ZUS – zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 18.04.2003r. z ZOZ Ł., k. 5 akt ZUS – świadectwo pracy, k. 3 akt ZUS – wpis w dowodzie osobistym J. O. (1), wykaz dochodów ubezpieczonej k. 34 akt ZUS, karty wynagrodzeń – k. 26 akt ZUS).

J. O. (1) w okresie od 30 marca 1983 roku do 31 października 1989 roku zatrudniona była na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. jako pomoc krawca i pracowała oraz była wynagradzana w systemie akordowym (k. 6 akt ZUS – świadectwo pracy, zeznania J. O. (1) z 7 grudnia 2017r. 00:11:11-00:23:51).

W wyżej wymienionym okresie J. O. (1) była imiennie zgłoszona do ubezpieczenia za okres od 1983 roku do 1987 roku. Natomiast od 1 stycznia 1988 roku i w 1989 roku zakład ten składał do ZUS deklaracje bezimienne.

Wnioskodawczynie otrzymywała w tym okresie następujące wynagrodzenie za pracę:

- 1983r. 240194 złote
- 1984r. 364852 złote
- 1985r. 113460 złotych i 161920 złotych z tytułu zasiłku macierzyńskiego
- 1986r. 358904 złote
- 1987r. 434301 złotych

W okresie od 20 marca 1985 roku do 30 czerwca 1985 roku wnioskodawczynie korzystała z urlopu macierzyńskiego a od 23 sierpnia 1985 roku do 31 października 1985 roku z urlopu wychowawczego w związku z urodzeniem syna J. O. (2) w dniu 23 marca 1985 roku (k. 25-86 – deklaracje rozliczeniowe i wykazy wynagrodzeń, k. 28-29 akt ZUS – potwierdzenie ubezpieczenia przez ZUS z 27.03.2017r., zaświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 14.10.202r. – k. 8 akt ZUS, k. 86 – pismo ZUS z 9.01.2018r. i poświadczenie ubezpieczenia – k. 87 akt ZUS – wykaz dochodów ubezpieczonej).

Minimalne wynagrodzenie za okres zatrudnienia wnioskodawczynie w tym zakładzie wyniosło:

- 1988r. 108000 złotych
- 1989r. 211100 złotych

(k. 34-35 akt ZUS – wykaz dochodów ubezpieczonej, okoliczność bezsporna).

J. O. (1) w okresie od dnia 4 grudnia 1989 roku do dnia 28 stycznia 1991 roku była zatrudniona na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) z odpadów skór licowych W. K. w Ł. (k. 9 akt ZUS – świadectwo pracy).

W powyższym okresie wnioskodawczynie otrzymała następujące wynagrodzenie za pracę:

- 1989r. 105000 złotych i zasiłek chorobowy 22010 złotych
- 1990r. 4281100 złotych i zasiłek chorobowy 341720 złotych
- 1991r. 592500 złotych

(k. 10-10 odw. akt ZUS – poświadczenie przebiegu ubezpieczenia przez ZUS).

Od dnia 1 marca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku J. O. (1) prowadziła działalność gospodarczą – Zakład (...) w Ł. i w tym okresie osiągnęła następujący dochód:

- 1991r. 5642652 złote
- 1992r. 8712000 złotych
- 1993r. 10908000 złotych
- 1994r. 14322600 złotych i 4546100 złotych z tytułu zasiłku chorobowego
- 1995r. 3411,98 złotych i 579,80 złotych z tytułu zasiłku chorobowego
- 1996r. 3991,91 złotych i 1182,60 złotych z tytułu zasiłku chorobowego
- 1997r. 6647,36 złotych i 241,40 złotych z tytułu zasiłku chorobowego

- 1998r. 4296,60 złotych i 3623,10 złotych z tytułu zasiłku chorobowego

(k. 11 akt ZUS – zaświadczenie o przebiegu ubezpieczenia, k. 34-35 akt ZUS – wykaz dochodów ubezpieczonej).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił w oparciu o dokumenty załączone do akt kapitałowych wnioskodawczyni w postaci świadectw pracy, poświadczeń przebiegu ubezpieczenia J. O. (1) dokonanych przez ZUS, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wnioskodawczyni z ZOZ Ł. oraz list płac z tego ZOZ oraz zapisów w dowodzie osobistym wnioskodawczyni dotyczących urodzenia dzieci, a także w oparciu o dokumenty załączone do akt sprawy w postaci deklaracji rozliczeniowych z Przedsiębiorstwa (...) w Ł., których wnioskodawczyni nie kwestionowała. Sąd uznał za wiarygodne i mające odzwierciedlenie w dokumentacji w załączonej do akt sprawy i akt kapitałowych wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego zawartego w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł., wydanej w toku procesu, z dnia 15 maja 2017 roku w wysokości 100,58% (k. 47 akt kapitałowych wnioskodawczyni i k. 131-132 odw. akt sprawy), który został wyliczony przy uwzględnieniu wynagrodzenia wnioskodawczyni stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z lat 1978-1987. Kapitał początkowy wnioskodawczyni według tych wyliczeń, określony w decyzji z dnia 15 maja 2017 roku wyniósł 101268,86 zł.

W wyliczeniu wyżej wskazanego wskaźnika ZUS przyjął, w ocenie Sądu, prawidłowo za okresy, za które brak udokumentowania wysokości wynagrodzeń wnioskodawczyni kwoty obowiązujących wówczas wynagrodzeń minimalnych ujmując je stosunkowo do okresów zatrudnienia, tj. za następujące okresy:

- od 1.08.1978r. do 31.12.1978r.

- od 1.01.1979r. do 30.04.1979r.

- od 1.01.1982r. do 24.01.1982r.

- od 1.01.1988r. do 31.10.1989r.

Sąd Okręgowy w Łodzi uznał za zasadne przyjęcie przez ZUS, przy wyliczeniu wskaźnika, za okres zatrudnienia J. O. (1) w Przedsiębiorstwie (...) za okres od 30 marca 1983 roku do 31 grudnia 1987 roku wynagrodzenia wnioskodawczyni z załączonych do akt sprawy deklaracji rozliczeniowych i uwidocznionych wykazów wynagrodzeń (k. 25-86 odw. akt sprawy) J. O. (1) za ten okres, tj. okres rozliczania się przez ten zakład deklaracjami imiennymi znajdującymi potwierdzenie w poświadczeniach w przebiegu ubezpieczenia wnioskodawczyni załączonych do akt ZUS – k. 8 i k. 28. Należy podkreślić, iż deklaracji i wynagrodzeń za ten okres wnioskodawczyni nie kwestionowała.

Sąd uznał za zasadne przyjęcie przez ZUS wskaźnika wysokości podstawy wymiaru minimalnego wynagrodzenia za okres od 1 stycznia 1988 roku do 31 października 1989 roku.

Sąd Okręgowy podobnie jak ZUS I Oddział w Ł., odmówił bowiem wiarygodności zaświadczeniu Przedsiębiorstwa (...) w Ł. wydanemu J. O. (1) w dniu 24 sierpnia 1994 roku celem przedłożenia w Urzędzie Skarbowym. Pod zaświadczeniem tym brak jest pieczętki osoby wystawiającej to zaświadczenie oraz czytelnego podpisu, także pod wykazem wynagrodzeń wskazanych za lata 1983-1989. Wnioskodawczyni nie przedstawiła w toku procesu żadnej osoby jako świadka, która wystawiała ten dokument.

Poza tym należy zauważyć, iż wynagrodzenia wykazane za lata 1983 do 1985 roku różnią się kwotowo w stosunku do wynagrodzeń i deklaracji rozliczeniowych tego płatnika odnośnie J. O. (1) oraz w stosunku do zaświadczeń ZUS poświadczających przebieg ubezpieczenia i wysokość wynagrodzeń stanowiących podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wystawianych dla celów emerytalno-rentowych (k. 8, k. 27-28 akt ZUS), w stosunku do których J. O. (1) nie zgłaszała zastrzeżeń.

Poza tym wynagrodzenia wskazane w tym zaświadczeniu z dnia 24 sierpnia 1994 roku nie mogą być również zweryfikowane w oparciu o dokumentację osobową i płacową wnioskodawczyni z Przedsiębiorstwa (...) w Ł.,

ani w oparciu o wpisy wynagrodzeń dotyczące J. O. (1) za ten okres w legitymacji ubezpieczeniowej, której nie przedłożyła. Dokumentacja osobowa i płacowa wnioskodawczyni z tego zakładu pracy bowiem nie zachowała się oraz ani J. O. (1), a także Archiwum Państwowe oraz Archiwum Zakładowe nie wskazali miejsca przechowywania akt osobowych Wnioskodawczyni z tego zakładu pracy. W tej sytuacji brak jest możliwości ustalenia, czy w przedmiotowym zaświadczeniu z dnia 24 sierpnia 1994 roku zostały wykazane wynagrodzenia obejmujące tylko składniki oskładkowane, czy też również nieoskładkowane oraz brak możliwości ustalenia z jakich składników składało się wynagrodzenie miesięczne J. O. (1) w spornym okresie. Brak więc możliwości ustalenia przyczyn różnic wynagrodzeń za lata 1983 – 1985, wykazanych w tym zaświadczeniu w stosunku do pozostałej dokumentacji załączonej do akt sprawy i akt ZUS.

Nadto z zeznań Wnioskodawczyni i z zapisu znajdującego się w świadectwie pracy z Przedsiębiorstwa (...) w Ł. wynika, że pracowała ona i była wynagradzana w systemie akordowym. Oznacza to, że wynagrodzenie J. O. (1) uzależnione było od ilości kurtek i kożuchów ułożonych ze skórzanych latek, a więc mogło być w każdym miesiącu inne. Nie wyklucza to jednak wypłacania też przez pracodawcę innych składników wynagrodzenia. Należy również podkreślić, iż wynagrodzenie ujęte w zaświadczeniu z dnia 24 sierpnia 1994 roku było wykazane w kwotach brutto do Urzędu Skarbowego, a więc mogło obejmować też składniki nieoskładkowane.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy w Łodzi uznał, iż przedstawiane przez Wnioskodawczynię zaświadczenie z dnia 24 sierpnia 1994 roku z Przedsiębiorstwa (...) nie zasługuje na wiarę w świetle całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego i dlatego zasadnym było przyjęcie wysokości wynagrodzeń Wnioskodawczyni za okres od 30 marca 1983 roku do 31 grudnia 1987 roku na podstawie załączonych deklaracji i wynagrodzeń składanych przez tego pracodawcę do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za ten okres, w czasie którego płatnik ten składał deklaracje imienne. Natomiast za okres od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1989 roku, za który Przedsiębiorstwo (...) w Ł. składało deklaracje bezimienne należało przyjąć wynagrodzenie minimalne, gdyż w ocenie Sądu za ten okres J. O. (1) nie udowodniła w sposób wiarygodny wysokości otrzymywanego faktycznie przez nią wynagrodzenia w tym zakładzie pracy, które stanowiło podstawę naliczenia składek na ubezpieczenie emerytalno – rentowe.

Mając na względzie wszystkie wskazane okoliczności i całokształt zebranego materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1978 – 1987 przy przyjęciu wyżej wskazanych założeń w wysokości 100,58 % został wyliczony prawidłowo w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 maja 2017 roku.

W tej sytuacji Sąd odmówił wiary hipotetycznemu wyliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 kwietnia 2018 roku (k. 116 – 124 akt sprawy) z uwzględnieniem wynagrodzeń Wnioskodawczyni z lat 1980 – 1989 i przy przyjęciu wynagrodzeń za okres od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1989 roku z przedmiotowego zaświadczenia Przedsiębiorstwa (...) w Ł. z dnia 24 sierpnia 1994 roku tj. wyliczeniu wskaźnika w wysokości 111,92 %, którego przyjęcia do przeliczenia kapitału żądała ostatecznie Wnioskodawczyni w niniejszej sprawie.

Sąd nie przyjął również za zasadne pozostałych wariantów hipotetycznych wyliczeń wskaźnika w wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego dokonanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako mniej korzystnych od wskaźnika zawartego w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 maja 2017 roku w wysokości 100,58%, która została wydana w toku procesu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. i nie została zaskarżona przez J. O. (1).

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i przeprowadzonej wyżej oceny dowodów odwołanie J. O. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 14 lutego 2017 roku, zmienionej ostatecznie decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 maja 2017 roku, nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 173 ust 3 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383 ze zm.) precyzuje, że wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 cytowanej Ustawy, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Z kolei z mocy przepisu art. 15 ust. 1 analizowanej Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 tego samego przepisu przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę.

Z kolei ust. 6 tego samego przepisu stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

W myśl przepisu art. 15 ust. 2a cytowanej wyżej Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania ubezpieczonego w stosunku pracy, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Natomiast w myśl art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych dziesięciu lat kalendarzowych – przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Kwestię ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego reguluje art. 175 ust 4 cytowanej wyżej Ustawy emerytalnej w myśl, którego ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Zgodnie zaś z treścią art. 114 tej Ustawy prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji ZUS w tym zakresie zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, ewentualnie gdy przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe wyliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, albo w sytuacjach określonych w art. 114 ust. 1 pkt. 2 do 5 tego przepisu.

Zgodnie zaś z § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (por m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUa 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Jak wynika zaś z § 22 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w k.p.c. Ograniczenia dowodowe zawarte w ww. rozporządzeniu dotyczą bowiem wyłącznie postępowania przed organem rentowym. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., sygn. akt I UK 179/06, LEX nr 342283).

Zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c. to na odwołującej się spoczywał ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą Sądów, w tym Sądu Najwyższego w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację znajdującą się w aktach osobowych, tj. umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, ale wówczas można uwzględnić tylko takie składniki, które są pewne, były wypłacane stale i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 grudnia 2017 roku w sprawie III AUa 1071/16 opublikowany LEX nr 2423321).

Sąd Okręgowy miał na uwadze okoliczność, że wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne,

wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Sąd podziela ww. stanowiska podobnie jak stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 3 września 2013 roku o sygnaturze akt III AUa 303/13 (Lex nr 1366097) w którym wskazał, że Sąd nie może ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń i uśrednień. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych w tym do wysokości kapitału początkowego, może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna. Podkreślić bowiem należy, iż stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą a jego konkretnym pracownikiem.

Rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury, czy o wysokość kapitału początkowego jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób nie budzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można natomiast przyjmować wysokości wynagrodzenia opartego wyłącznie na twierdzeniach ubezpieczonego, jak też dowodach niejasnych. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny.

Prymat nadany dokumentacji pracowniczej prowadzi do gradacji mocy dowodowej polegającej na tym, że dokumentacja stanowi podstawę weryfikacji pozostałych dowodów przedłożonych przez stronę (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 19.10.2016 r., (...) LEX nr 2152862, por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.01.2008 r. sygn. II UKN 440/97 opubl. w LEX nr 34199, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.07.1997 r. sygn. II UKN 186/97 opubl. w LEX nr 32696 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.06.2006 r. sygn. I UK 115/06 opubl. w LEX nr 303869).

Zgodnie z treścią wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sprawie sygn. III Aka 928/12 z dnia 7 lutego 2013 roku, opublikowanego w Legalis nr 722952, którego stanowisko Sąd Okręgowy podziela – mimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed Sądem z zakresu ubezpieczeń społecznych nie można zapomnieć, że wysokość zarobków osoby ubezpieczonej nie może być ustalona jedynie hipotetycznie. Tym samym nie można w danym postępowaniu przyjąć twierdzeń ubezpieczonej o wysokości osiągniętych wynagrodzeń jeżeli nie są one w sposób wystarczający udowodnione.

Przedkładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy podkreślić, że wynagrodzenie W. z Przedsiębiorstwa (...) w Ł. ustalone w sposób niewątpliwy tj. wobec, którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone może być podstawą do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego J. O. (1).

W niniejszej sprawie istota sporu sprowadzała się do tego, czy za okres od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1989 roku tj. zatrudnienia J. O. (1) w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., w którym płatnik składał deklaracje bezimienne do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istnieje możliwość uwzględnienia do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wysokości wynagrodzenia Wnioskodawczyni za lata 1988 – 1989, wskazanego w złożonym przez nią do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaświadczenia z dnia 24 sierpnia 1994 roku.

Na podkreślenie zasługuje okoliczność, iż zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie, której odmówiono J. O. (1) ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego została wydana w oparciu o przepis art. 114 cytowanej wyżej Ustawy emerytalnej, w związku z wnioskiem z dnia 10 stycznia 2017 roku o przeliczeniu kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzeń wskazanych w zaświadczeniu wystawionym w dniu 24 sierpnia 1994 roku za okres zatrudnienia J. O. (1) w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. zwłaszcza przy ujęciu wynagrodzeń tam wskazanych za lata 1988 – 1989. Do wniosku tego Wnioskodawczyni załączyła ponownie przedmiotowe zaświadczenie z dnia 24 sierpnia 1994 roku. Należy przy tym zauważyć, iż J. O. (1) pierwszy raz złożyła do akt kapitałowych takie samo zaświadczenie przy wniosku z dnia 27 listopada 2003 roku i nie zostało ono uwzględnione przez organ rentowy przy wydawaniu decyzji z dnia 13 stycznia 2005 roku dotyczącej ustalenia wysokości kapitału początkowego, gdyż

zaświadczenie to nie spełniło wymagań formalnych w postaci braku podpisu osób odpowiedzialnych za sprawę kadrowo – finansowe. Wyliczony w tej decyzji wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 75,99 %. Decyzja ta stała się prawomocna.

W związku z wnioskiem z dnia 10 stycznia 2017 roku oprócz tego samego zaświadczenia, J. O. (1) nie przedłożyła innych dowodów w sprawie na okoliczność wysokości otrzymywanego wynagrodzenia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., zwłaszcza w okresie od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1989 roku, w tym akt osobowych czy dokumentacji płacowej.

Poza własnymi zeznaniami Wnioskodawczynie na tę okoliczność nie przedstawiła żadnych dowodów. Z przyczyn wskazanych w wyżej przeprowadzonej ocenie dowodów Sąd Okręgowy w Łodzi również podobnie, jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wiarygodności przedstawionemu zaświadczeniu z dnia 24 sierpnia 1994 roku z wykazanymi zarobkami J. O. (1) za lata 1983 – 1989.

Wnioskodawczynie po wydaniu zaskarżonej decyzji przedstawiła nowe dowody w postaci zaświadczenia Rp-7 i list płac z Zakładu Opieki Zdrowotnej Ł., a także Zakład Ubezpieczeń Społecznych złożył do akt deklaracje rozliczeniowe i wykazy wynagrodzeń za lata 1983 – 1987 oraz wskazał kwotę zasiłku macierzyńskiego Wnioskodawczynie za okres od 20 marca 1985 roku do 23 lipca 1985 roku.

Poza tym, po wydaniu decyzji z dnia 13 stycznia 2005 roku ustalającej wysokość kapitału początkowego J. O. (1) doszło do zmiany przepisów cytowanej Ustawy emerytalnej. Dodano m. in. przepis art. 15 ust. 2a tej Ustawy, który zezwalał na uwzględnienie minimalnego wynagrodzenia stosunkowo do okresu zatrudnienia na umowę o pracę i wymiaru czasu pracy w przypadku braku udokumentowania wysokości zarobków.

W ocenie Sądu Okręgowego w Łodzi w tej sytuacji zaszły w niniejszej sprawie przesłanki określone w cytowanym przepisie art. 114 Ustawy emerytalnej, które uzasadniałyby ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego J. O. (1) po uprawomocnieniu się decyzji w tym przedmiocie z dnia 13 stycznia 2005 roku.

W świetle przepisu art. 114 ust. 1 pkt. 1 Ustawy emerytalnej postępowanie o ponowne ustalenie prawa do świadczenia lub do ponownego ustalenia jego wysokości może zostać wszczęte tylko w dwóch przypadkach tj. po pierwsze – przedłożenia nowych dowodów, którymi organ nie dysponował w poprzednim postępowaniu zakończonym prawomocną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz po drugie – ujawnienia okoliczności istniejących przed wydaniem takiej decyzji, a nieuwzględnionych przez organ rentowy, przy czym nie jest istotne, czy organ rentowy nie uwzględnił ich z własnego zaniedbania, czy też winy strony. Okolicznością uzasadniającą wszczęcie z urzędu postępowania o ponowne ustalenie prawa do świadczenia lub jego wysokości w trybie przewidzianym w tym przepisie nie jest natomiast odmienna ocena dowodów dołączonych do wniosku (w tym przypadku o przeliczenie kapitału początkowego) przeprowadzona przez organ rentowy po uprawomocnieniu się decyzji ustalającej wysokość kapitału początkowego.

Nowe dowody i ujawnione okoliczności, o których mowa w art. 114 ust. 1 pkt. 1 Ustawy emerytalnej to takie, które mogą spowodować zmianę ustaleń w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego – Izby Pracy z dnia 15.10.2015 r. wydany w sprawie o sygn. I UK 461/14 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8.10.2015 r. wydany w sprawie III Aka 395/15 – opublikowane w L. do art. 114 Ustawy emerytalnej).

W toku procesu decyzją z dnia 15 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Ł. ostatecznie przeliczył kapitał początkowy J. O. (1) z uwzględnieniem wynagrodzeń wskazanych w złożonych nowych dokumentach, a za lata nieudokumentowanych wynagrodzeń przyjął minimalne wynagrodzenie, także za sporny okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. tj. od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1989 roku, z uwagi na zasadne w ocenie Sądu Okręgowego, zakwestionowanie przedmiotowego zaświadczenia z tego zakładu z dnia 24 sierpnia 1994 roku. Wyliczony w tej decyzji wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 100,58 %, z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1978 – 1987 okazał się najkorzystniejszy i wyższy od wyliczonego w decyzji z dnia 13 stycznia 2005 roku w wysokości 75,99 %. Natomiast wysokość kapitału początkowego okazała się wyższa i wyniosła 101 268,86 zł. Z uwagi na zakwestionowanie zaświadczenia z Przedsiębiorstwa (...) w Ł. z dnia 24 sierpnia 1994 roku z przyczyn

wskazanych w ocenie dowodów bezzasadnym stało się żądanie Wnioskodawczynie przeliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1980 – 1989 i zarobków wykazanych w tym zaświadczeniu za lata 1988 – 1989, a więc przyjęcia wskaźnika hipotetycznie wyliczonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 111,92 %, jako nie znajdującego oparcia w zebranym w sprawie materiale dowodowym. Uwzględniając wszystkie wskazane wyżej okoliczności oraz treść przepisu art. 114 ust. 1 pkt. 1 oraz pkt. 6 Ustawy emerytalnej, jak też fakt, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w toku procesu w niniejszej sprawie dokonał właściwego przeliczenia kapitału początkowego J. O. (1) w decyzji z dnia 15 maja 2017 roku, która zmieniła zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie Wnioskodawczynie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., uznając je za niezasadne.

ZARZĄDZENIE

- odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczynie